

בית משפט לעניינים מקומיים בתל אביב - יפו

ח"נ 64050-02-16 מדינת ישראל נ' ורקשטל

ח"נ 64049-02-16 מדינת ישראל נ' ורקשטל

בפני כבוד השופטת עדי יעקובוביץ

גד ורקשטל

מבקש

נגד

מדינת ישראל

משיבה

פסק דין

פתח דבר

לפני בקשה לביטול שני כתבי אישום שהוגשו כנגד הנאשם, בגין שני דו"חות חנייה. (ח"נ 64049-02-16 להלן: "כתב האישום הראשון", ח"נ 64050-02-16 להלן: "כתב האישום השני").

אקדים ואומר כי מסקנתי כפי שתפורט להלן הינה כי דין שני כתבי האישום להתבטל. נוכח העובדה כי בתאריך 4/7/16 בוצעה הקראה בשני כתבי האישום הללו, הרי שמשמעות הביטול הינה זיכוי של הנאשם מהאישומים שיוחסו לו.

רקע ועובדות רלוונטיות

1. לנאשם נרשמו שתי הודעות קנס בגין העמדת והחניית רכבו במקום בו החניה אסורה על-פי תמרור אין עצירה, עבירה על סעיף 6(א)(2) לחוק עזר לתל אביב-יפו (העמדת רכב וחנייתו), התשמ"ד-1983 (להלן: "חוק העזר"). הנאשם ביקש להישפט.

2. בכתב האישום הראשון, הואשם כי ביום 12.10.15 בשעה 11:06 העמיד את רכבו מול בית מספר X ברחוב XX ב-XXX, בניגוד לתמרור אין עצירה (להלן: "דו"ח 73734683"). בכתב האישום השני, הואשם כי ביום 2015 בשעה 12:49 העמיד את רכבו מול בית מספר XX ברחוב XX ב-XXX, בניגוד להוראת תמרור אין עצירה (להלן: "דו"ח 73743288"). לשני כתבי האישום צורפו צילומים, אליהם אתייחס בהמשך.

3. הנאשם ביקש להישפט, ובדיוני ההקראה שנערכו ביום 4/7/2016 בפני כב' הש' חסדיאל, כפר הנאשם בעובדות כתבי האישום והעלה שלל טענות מקדמיות. התיק נקבע להוכחות לתאריך 28/11/2016. בתאריך זה התייצבו הצדדים בפני בית המשפט, כב' הש' חסדיאל, ולאחר דיון נוסף בטענותו המקדמית של הנאשם בדבר הבסיס החוקי לשימוש במצלמות ניידות לצורך הגשת כתבי אישום בעבירות חנייה, ולאור טענות הצדדים כי הנושא נמצא בבירור במסגרת עתירה לבג"צ (בג"צ 867/15, יוסי אור הכהן נ' שר הפנים ואח') החליט כב' בית המשפט כי יש מקום להמתין בטרם ההכרעה בטענת הנאשם, להכרעתו של בית המשפט העליון.

4. בתאריך 16/5/2018 ניתן פסק דינו של בית המשפט העליון בבג"צ 867/15. בהתאם לפסק הדין, נמחקה העתירה שכן זו "בלבושה המקורי מיצתה

עצמה" ונקבע כי העותר יוכל למצות את ההליכים לפני הרשויות השונות בנושא שבמחלוקת שנגעה להפעלת הסמכויות ולאופן הפעלתן. הודעה מתאימה נמסרה לבית משפט זה בתאריך 21/5/2018. התיק נקבע לדיון לתאריך 15/7/2018 ונדחה מטעמי בית המשפט לתאריך 16/9/2018.

5. ביום 16/9/2018 התקיים דיון ראשון בפני השני התיקים שבכותרת. הנאשם העלה טענות שונות, המשיבה השיבה לטענותיו, ולאור בקשת הנאשם נעתיי לבקשתו להשיב לטענות המשיבה, בכתב.

עיקרי טענות הצדדים

טענות הנאשם

6. לנאשם שתי טענות מרכזיות:

האחת: הודעות הקנס לוקות בפגמים מהותיים שבעטיים דין כתבי האישום להתבטל:

א. אי ציון העובדה כי מדובר ברכב הנושא תו חנייה לנכה.

ב. אי ציון העובדה כי הרכב צולם.

ג. אי ציון העובדה כי תמונה תומצא לבעל הרכב.

ד. אי פירוט מהות העבירות בגינן הואשם.

ה. אי המצאת הודעת תשלום קנס על-גבי טופס 8 א' כנדרש בתקנות סדר הדין הפלילי.

ו. אי יכולת לזהות את הרחוב בו צולמה העבירה הנטענת.

השנייה: הודעות הקנס נערכו בהתבסס על תוצרי מצלמה ניחת שהוצבה והופעלה על ידי המאשימה. לאור אי-חוקיות הפעלת המצלמה אשר תיעדה את רכבו של הנאשם עומד וחונה בעבירה, יש לבטלם.

טענות המאשימה

7. בתגובת המאשימה לטענה הראשונה של הנאשם סיכמה המאשימה את דבריה בכך שהטענות הינן טענות בנות ריפוי. למעשה, אלו פגמים פרוצדוראליים, אשר לכל היותר תחול עליהם דוקטרינת הבטלות היחסית ומשכך אין מקום לבטלם, רק בהתבסס על טענה זו. כך למשל, אין חוק המחייב את הרשות המנהלית לציין על-גבי הודעת תשלום קנס כי מדובר ברכב הנושא תו חנייה לנכה. מדובר בהנחיה בלבד שהוציא אגף הפיקוח המקומי.

עוד הוסיפה וטענה המאשימה כי מקום בו להודעת הקנס הנשלחת בדואר מצורפות התמונות עצמן אין מקום לרשום על גבי הקנס כי "הרכב צולם", וכי "התמונה תומצא לבעל הרכב".

באשר לטענת הנאשם באשר לאי פירוט מהות העבירות בכתב האישום טענה המאשימה כי אין דרישה חוקית שיהיה פירוט של העבירה אם הייתה הפרעה או לאו, וכי די שבצילום או בסרטון ניתן יהיה לראות את אותה הפרעה בגינה ניתנו הדוחות.

באשר לטענת הנאשם בנוגע לאי המצאת הודעת תשלום קנס על-גבי טופס 8 א' כנדרש בתקנות סדר הדין הפלילי טענה המאשימה כי מקום בו מדובר בהודעת קנס המבוססת על אכיפה אלקטרונית ממצלמה נייחת (וזהו המצב העובדתי שבבסיס שתי הודעות הקנס שבפנינו) הרי שאין אפשרות, ואין צורך, להמציא את הודעת תשלום הקנס על גבי טופס 8 א' כאמור. לטענתה די בכך שהדו"ח נשלח לביתו של בעל הרכב בדואר רשום.

8. לעניין חוקיות המצלמות הגיבה המשיבה וטענה כי אין בבג"ץ 867/15 כל הנחיה או קביעה השוללת שימוש במצלמות וידאו לתיעוד עבירות במרחב

הציבורי ולו היה בג"ץ מניח פגיעה שכזו, לבטח היה אוסר את הפעלתו. משלא עשה כד, חופשיה המשיבה לשמור על הסדר הציבורי באמצעות מצלמות רחוב.

9. לגופה של חנייה בתחום נת"צ, טענה המאשימה, כי סעיף 3(4) לחוק חניה לנכים מסייג את ההיתר שניתן בסעיף 2, במיוחד לאור העובדה שהנאשם עמד בתחום נת"צ לא פחות מ- 25 דקות. ובעיקר, הנאשם לא הוכיח שהעבירה תועדה דווקא באמצעות מצלמת נת"צ ולא באמצעות מצלמת רחוב.

10. לגופו של דו"ח 73743288, מדובר ברכב שהועמד בתחום תמרור "אין עצירה אזור גרירה" באופן החוסם נתיב נסיעה ברחוב יפת בתל-אביב, הנחשב לרחוב סואן.

דיון והכרעה

11. אין חולק כי הנאשם העמיד את רכבו בניגוד לתמרור אין עצירה בשני המקרים. כך גם עולה מהתמונות אשר צורפו להודעות תשלום הקנס, אותן צירף הנאשם לסיכומיו.

12. הנאשם ביסס הגנתו על יסוד חוק חניה לנכים, התשנ"ד-1993 (להלן: "החוק"). עקרון הנגישות, העומד בבסיס החוק, נועד לאפשר לציבור בעלי מוגבלות גישה למקומות ושירותים ציבוריים. עקרון זה התהווה מעצם ההכרה החברתית בציבור בעלי המוגבלויות בישראל כשווי זכויות לשאר האזרחים ואף הוטמע כעקרון יסוד בסעיף 19ב לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998. ברוח עקרון הנגישות, הותר לציבור בעלי המוגבלויות להחנות במרחב הציבורי במקומות שאין החנייה מותרת בהם לכלל הציבור (להרחבה ראו: רע"פ 5273/12 זאב גיא נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 9.5.13)).

13. עקרון הנגישות אינו עומד בדד ויש לאזנו עם אינטרסים ציבוריים-חברתיים וצרכים בני-קיימא נוספים ולשם כך נקבעו סייגים ברורים בחוק. סעיף 2

לחוק מונה ארבעה תנאים מצטברים אשר בהתקיימם, רשאי בעל תו חנייה לנכה להעמיד או להחנות את רכבו. כל שהוטל על בעל המוגבלות בסעיף 2(א) לחוק הוא להוכיח שיש ברשותו תג חניה לנכה וכי התקיימו בעניינו כל ארבעת התנאים המצטברים. ההלכה הפסוקה היא שאי קיומו של אחד מהתנאים שוללת מבעל המוגבלות את היתר החניה (וראו: רע"פ 7233/14 ירון דורון נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 9.2.16) וכן, רע"פ 604/10 עו"ד יעקב לביא נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 10.5.10)).

14. סעיף 3א(א) נפתח במשפט "על אף האמור בכל דין, לא תימסר הודעת תשלום קנס לגבי רכב הנושא תג נכה..." וזאת, על-מנת לחדד את כוונת המחוקק כי כל הודעת תשלום קנס שתימסר לבעל מוגבלות שברשותו תג חנייה לנכה שלא בהתאם לקבוע בסעיף זה - דינה בטלות. לאחר מכן, המשיך המחוקק ופירט באופן נהיר ומדויק מהי הודעת תשלום קנס בגין חניה אסורה, מה עליה לכלול ודרך המצאתה. בעניין זה, אפנה לקביעותיה של כבוד השופטת סוקולוב בעפ"א (ת"א) 25077-04-18 גז ורקשטל נ' עיריית תל-אביב - יפו (פורסם בנבו, 24.6.18):

....."על הנכה לדעת בזמן אמת בגין איזה עבירה ניתן דו"ח החנייה, כי הרכב צולם כדין וכי הצילום יומצא לו, וזאת על מנת שיוכל לשקול את צעדיו" (ההדגשות אינן במקור - ע.י.).

15. בעניין שלפניי נראה כי המאשימה לא פעלה כנדרש בחוק. החוק דורש מן הפקח לצלם את "האופן המעיד על התקיימות אחת הנסיבות האמורות בסעיף 2(א)(3) או 2(א)(4)..." סעיף 2(א)(3) עניינו חנייה הנעשית באופן המהווה סיכון לעוברי דרך ומונעת מעבר חופשי להולכי רגל, לעגלות ילדים או לעגלות נכים. סעיף 2(א)(4) עניינו "חניה הגורמת הפרעה ממשית לתנועה". במקרה זה, לא נראה מן הצילום שנשלח לנאשם כי רכבו גרם במועד הרלוונטי לסיכון עוברי דרך ומניעת מעבר חופשי כאמור. לא נראה מן הצילום כי רכבו של הנאשם חנה באופן הגורם "הפרעה ממשית" לתנועה. אכן, הנטל

להוכיח את התקיימות התנאים הקבועים בסעיף 2 (א) לחוק החנייה לנכים מוטל על הנאשם. יחד עם זאת, הנטל לתעד בצילום המוכיח את התקיימות הנסיבות המפורטות בסעיפים 2 (א)(3) ו 2 (א)(4) מוטל כולו על המאשימה וזו לא עמדה בנטל כאמור.

16. ניתן להשקיף על הדרישה לצרף להודעת הקנס תצלום כאמור כחלק ממרכיבי כתב האישום אשר בהיעדר מי מהם קיים פגם או פסול בכתב האישום באופן המטיל בספק אם עובדות כתב האישום אכן מגבשות עבירה. ניתן להשקיף על המקרה גם במשקפי זכותו של הנאשם להליך הוגן. לנאשם יש זכות לדעת לא רק במה הוא מואשם אלא (במקרה ומדובר ברכב החונה על פי חוק החנייה לנכים) כיצד התגבשה אחריותו על פי הנסיבות המפורטות בסעיף 2 לחוק החנייה לנכים. זאת, על מנת שיוכל להתגונן באופן אפקטיבי נגד האישום. אכן, הנטל להוכיח התקיימות כל התנאים המפורטים בסעיף 2 (א) לחוק החנייה לנכים מוטל על הנכה. עם זאת, הימנעות מתיעוד ברור של הנסיבות המפורטות בסעיף 2 (א)(3) ו(4) לחוק החנייה לנכים פוגעת ביכולתו של הנכה להוכיח את התקיימות סעיפים 2 (א)(3) ו 2 (א)(4). באופן זה נפגעת יכולתו של הנאשם להתגונן וזכותו להליך הוגן.

אוסף, כי הדרישה לתעד בצילום את הנסיבות המפורטות בסעיף 2 (א)(3) ו 2 (א)(4) אינה פורמלית אלא מהותית ונוגעת ליכולתו של הנאשם (הנכה) להתגונן כראוי נגד האישום. באופן בו נוסח במקרה זה כתב האישום מתקשה הנאשם להוכיח לבית המשפט, בהיעדר צילום ברור המראה את הנסיבות המפורטות בדו"ח ויוצרות עבירה, את הגנתו. רוצה לאמר - לא ברורה מהות העבירה, שכן אם הצילום לא מוכיח התקיימות אף לא אחד מן התנאים המנויים בסעיף 2 - מהי העבירה? בה מואשם הנאשם?

17. הנה כי כן, בעניין שלפניי, לא פעלה המאשימה כנדרש בחוק - מהות העבירה לא צוינה כנדרש על גבי הדו"ח, כפי שציינתי, אין מדובר בדרישה פורמלית. מדובר בפגם מהותי היורד לשורש העניין, ומטעם זה בלבד דין הדו"חות להתבטל, וכיצד יוכל הנאשם להתגונן באשר אינו יודע מה מהות העבירה

המיוחסת לו? זאת גם לשיטתה של המאשימה עצמה (עמוד 14 סעיף 58 ל"השלמה לסיכומי המאשימה בהתאם להחלטת בית המשפט").

18. אכן, סעיף 2 לחוק מהווה הגנה שעל הנכה להוכיחה, ברם, לא מצאתי כי הצילומים אליהם מתייחס סעיף 3א לחוק מעידים על אחת הנסיבות האמורות בסעיף 2(א)(3) או 2(א)(4) לחוק, ועל כן, **באופן בו נכתב הדו"ח לא מתגבשת עבירה ברורה במקרה של נכה**- אשר מפניה אמור הנכה להתגונן.

בהתאם, סבורני כי בשתי הודעות תשלום הקנס אכן נפלו פגמים מהותיים אשר כפי שקבעתי יורדים לשורש העניין ומחייבים ביטולם.

19. למעלה מן הצורך, ולפי שמצאתי לבטל את שני הדו"חות מן הטעמים שפורטו להלן, לא מצאתי מקום להתייחס ליתר טענותיו של הנאשם ולתגובתה של המאשימה.

ניתן היום, ז' טבת תשע"ט, 15 דצמבר 2018, בהעדר הצדדים.